

Illustreret Tidende.

Nr. 87.]

Udkommer hver Søndag.

— Kjøbenhavn den 26. Mai 1861. —

2 Kdr. Qvartalet.

[2det Bind.

Indhold.

Edward Law, Greve af Ellenborough. — Ugens Politik. — En Stræmbing paa Stagen, af David Stoy (fortsat). — Efterven er Danmarks Riges rette Grændse. — Greve Ladislaus Zeleli. — Anders Tiliab (fortsat). — Meddelelser af blandedt Indhold.

Edward Law, Greve af Ellenborough.

So mere de Styrende komme til Overbeviisning om, at den offentlige Mening er en Magt, som bør vindes, naar der skal udrettes noget Stort, desto rigtigere bliver det at oplyse den om de Bevæggrunde, der bestemme de politiske Handlinger, og vi see, at selv de stærkeste og mest absolutte Regjeringer ikke foretage sig noget betvuningsfuldt Skridt uden i Forveien ligesom at have følt sig for og søgt at forberede Gemytterne paa, hvad der vil skee. Men naar det er af Bigtighed selv for de større Stater, at vinde den offentlige Mening i Europa, bliver det aldeles nødvendigt for en mindre Stat, der trues af en mægtig Fjende, og det maa derfor betragtes som et stort Held for vort Fædreland, at det overalt udenfor Tydskland har fundet kraftig Understøttelse og nidkjære Venner baade i Pressen og blandt de Statsmænd, som øve en afgjøvende Indflydelse paa de politiske Begivenheders Gang. Forrest i Rækken af den danske Sags nidkjære, oplyste og sagkyndige Venner staar Lord Ellenborough, som gjentagne Gange har henledt sin Regjerings Opmærksomhed paa Nødvendigheden af at understøtte vort Fædreland mod Tydsklands Overgreb og som med sit øvede Statsmandsblik har indseet, at den danske Konge uden Udlandets Tilskyndelse er tilbøielig til at behandle sine tydste Undersaatter nok saa liberalt, som den preussiske Konge behandler sine polske Undersaatter, og at Sagens inderste Kjerne er Tydsklands Lyst til at spille Sømagt, forskaffe sig Orlogshavne, svække Danmark saaledes, at det enten bliver nødt til at nedlægge Røglerne til Østersøen i dets Hænder, eller synke endnu dybere og blive en Vasalstat af Tydskland. Men Lord Ellenborough har ikke blot den Fortjeneste, at han med sjelden Ufortrødenhed og Dygtighed har sat sig ind i denne af tydsk Spidsfindighed med saa stor Konstfærdighed indviklede Sag; han hører tillige til Overhusets mest fremragende Medlemmer, han vil sikkert atter blive Medlem af Cabinettet, hvis det nærværende Ministerium i en eller anden Sag kom i Minoritet og maatte vige Pladsen for Torierne; hans Ansættelse og hans Erfaring er saa stor, at Regjeringen altid med ubeest Opmærksomhed lytter til hans Ord og besvarer dem paa den mest imødekommende Maade. Vi an-

tage, at nogle Træk af hans Liv ville have Interesse for denne Tidendes Læsere, og naar vi tillige see os istand til at levere et Billede af ham, saa have vi Lord Ellenboroughs Bevillie at talke derfor; thi da der, mærkeligt nok, ikke fandtes noget Portrait af ham i Konsthandelen, har han havt den Godhed ifølge vor Anmodning at sende os et Photographi, efter hvilket det her leverede Portrait er taget.

Lord Ellenborough er født den 8de September 1790 og er en Søn af den berømte Advocat, der med glimrende Talent forsvarede Warren Hastings, der senere blev udnævnt til Overdommer ved Kingsbenchretten og som i Aaret 1802 blev forlenet med Pairsværdigheden med Titel af Baron af Ellenborough, et Huseierie, hvorfra Familien nedstammer. Lord Ellenborough modtog sin første Opdragelse i Eton, studerede derpaa ved Universitetet i Cambridge, ægtede i Aaret 1813 en Datter af Marquisen af Londouberry og var i Aaret 1818 nogle Maaneder Medlem af Underhuset. Men da hans Fader fort Tid efter døde, indtog han den ham tilkommende

Plads i Overhuset i Toriernes Rækker og tilbrog sig snart den almindelige Opmærksomhed som en udmærket Taler; det varede ikke længe, førend hans Parti betragtede ham som en af sine mest lovende Statsmænd.

Under Lord Wellingtons Ministerium blev han ansat i Statens Tjeneste, men det var først som Chef for de indvise Anliggendes Departement under Sir Robert Peels Ministerium (1834 og 1841), at han gjorde sin Lykke i politisk Henseende. I denne Stilling aflørede han Mislighederne ved Retspleien i Indien og gav Anledning til, at Parlamentet nedsatte en Commission for at undersøge de østindiske Forhold. Kort Tid derefter, nemlig i October 1841, blev han udsæet til at afløse Lord Auckland som Generalgouverneur i Indien. Neppe var han ankommen til Calcutta, førend han udkastede Planen til et nyt Tog mod Afghanistan for at skaffe de engelske Vaaben det Overherredømme tilbage, som tidligere Nederlag havde berøvet dem. I dette af Generalerne Kott og Pollock med Held udførte Felttog erobredes Kabul og Ghazna, og de statslydige Fyrsternes Sammensværgelse mislykkes, paa Grund af de med Energi mod dem tagne Forholdsregler. En kortvarig, men farlig Krig i Scinde endte med Maharadjahens fuldstændige Underkastelse. Da Beluschierne, opstammede paa Grund af Opstanden i Afghanistan, ligeledes reiste sig mod Engländerne, paatog Sir Charles Napier sig at tugte dem, og efterat han havde vundet Slaget ved Miani, den 17de Februar 1843, og indtaget Hyderabad, bleve alle disse Landstrækninger forvandlede til en statslydig Provinds.

Men disse Erobringskrige behagede ingenlunde de mægtige Directeurer for det østindiske Compagni, der, bestaaende af Kjøbmænd, syntes at have seet mere paa Forbelen end paa Øren. De gavede Lord Ellenboroughs Krigslyst Skyld derfor, og denne blev pludseligt tilbagealdt og afløst af Sir Henry Harbinger i Aaret 1844. Man bestyldte ham ogsaa for, at han havde foragtet de civile Embedsmænd, hvoraf de fleste virkelig ogsaa kun søgte at berige sig saa hurtigt som muligt, at han havde sluppet Disciplinens Baand i Armeen, at han havde ført et Sprog ligeoverfor Indianerne, som om han billigede Afgudsdyrkelse o. s. v. Disse Klager fandt Gjenlyd i Parlamentet, men Lord Wellington imødegik dem med stor Styrke og fremhævede paa den mest smigrende Maade den afgaaede Generalgouverneurs store Fortjenester, og denne fik ogsaa ved sin Tilbageløst Grevetitlen og Bathordenens Storfors. Hans Fremsynethed har sikkert vist ham, at de Indfødte kun med den største Utaalmodighed bære det dem paalagte Jernaa, og den forsædelige Opstand, hvortil vi i den nyeste Tid have været Vidne, godtgjør, at Lord Ellenborough med sand Statsmandsdygtighed overstuede de vanskelige Forhold i Indien,

Edward Law, Greve af Ellenborough.

af en Yttring i «Descriptio Chersonesi Cimbrica» kan det virkelige næsten synes som om den lærde Henrik Ranzau har fjendt Indskrifter. Senere omtales den af Camerer og mange flere, men uden at noget af de tre ovenfor oplastede Spørgsmaal løses af dem. Wegener anseer det derfor ogsaa for sikkert kun at paasaae, at idetmindste 1671 fandtes den allerede over den nævnte Sønderport, fordi dette længst er uomstøbelig godtgjort af Schleswigholsteineren N. N. Falk, til hvis Vidnesbyrd i saa Henseende ikke en eneste af hans Troeskæller kan nære Mistanke. — Althaa: Wimpfen kan gjerne have Ret, naar han mener, at Stenen er fra 1589; den kan endog være meget ældre, hvad Ingen hverken skal kunne modbevise eller godtgjøre; men ifkun saameget er uomstøbeligt vist, at sin betydningsfulde Plads indtog den idetmindste allerede 1671, eller runde halvtredsindstyve Aar forinden Frederik den Fjerde med Europas Samtykke „incorporerede“ Sønderjylland i det øvrige Danmark.

Og den blev fiddende over Eidersens Sønderport, indtil „det hellige romerske Rige“ 1806 styrede sammen efter et tusindaarigt Skikliv. Da incorporerede Christian den Syvende (Kronprinds Frederik) Holsten i Danmarks Rige, og Stenen blev nedtaget, fordi den med sin haarde Stemme nedlagde en ubsielig Indsigelse mod den Voldsdaad, som var udøvet baade mod Holsten og mod Danmark. Fra Hovedkvarteret i Kiel befalede Kronprinds Frederik General Peymann at nedtage den, „da denne Inscription ei mere paa dette Sted er passende“; og 12te September 1806 blev den nedtaget og hængt paa Tørhuset i Rendsborg, hvor den siden har staaet, ubeskræmt og ubeskadiget af Oprørstiden. Den ligger der endnu, kjendt Løgnen om Holstens Indlemmelse i Danmark blev taget tilbage under Wienercongressen. Nu vel! — lad den i Guds Navn blive liggende, naar blot danske Folk ligesuldt vilde mindes, at „Eideren er Danmarks Riges rette Grændse“, og at denne Grændse gjælder det om at have med Ben og med Mund, med Staal og med Stang, med Gods og med Liv! Til denne Grændse knytter sig Danmarks Væ og bets Liv, thi — der er ingen anden Grændse naturlig, rimelig eller mulig mellem Danmark og Tydskland end enten Eidergrændsen eller Storebelt; enhver anden Grændse tilhører enten Daarskaben eller Drømmeverdenen. Ligeover for et saadant „Enten—Eller“, enten Eidergrændsen eller Storebelt, veed enhver dansk Mand, hvad han har at gjøre, thi ingen dansk Mand kan tænke sig et Danmarks Rige bestaaende af Sjælland, Møen, Falster, Lolland og — Amager!

F. B.

Grev Ladislaus Teleki.

Denne navnkundige Ansøer for det radicale Parti i Ungarn var født den 11te Februar 1811 i Pesth og bekjendte sig til den reformeerte Religion. Hans Fader var en anseet Videnskabsmand, der i lang Tid var Præsident for det ungariske Akademi, hvis fornemste Støtte han var. Den unge Grev studerede ved Universiteterne i Sarospatak, Verrin og Pesth og blev allerede i Aaret 1837 Medlem af Akademiet, og næsten samtidig hermed valgte Fogarasdistriktet ham til Deputeret paa Landdagen i Siebenbürgen, hvor han ogsaa optraadte 1839 og 1842. I nogen Tid synes han at have fulgt sin Fæder til at dyrke Poesien, og i 1842 udgav han et Sørgespil: „Favoriten“, der blev opført og holdt sig længe paa Repertoiret. Men snart hengav han sig fuldstændigt til Politiken, og allerede det følgende Aar see vi ham optræde for første Gang paa den ungariske Landdag, hvor Deal og Koszuth udfoldede Reformbevægelsens Banner i Underhuset, medens Teleki sluttede sig til Szeghenyi, sin Ven og Lærer, og til den ulykkelige Grev Bathyani for at forfægte de samme Principer i Overhuset. Her udmærkede han sig i den Grad ved sin glimrende Veltalenhed og sin Charakterstyrke, at han blev valgt til Vicepræsident for den paa den Tid dannede Nationalforening og senere til Oppositionsklubben Formand. Ved Landdagens Aabning i Aaret 1847 indtog han sit Sæde i Overhuset, men

i Marts 1848 valgte Komitæet Pesth ham til sin Repræsentant, og nu indtraadte han i Underhuset, hvor han i nogen Tid spillede en glimrende Rolle blandt denne Forsamlings mest fremragende Medlemmer.

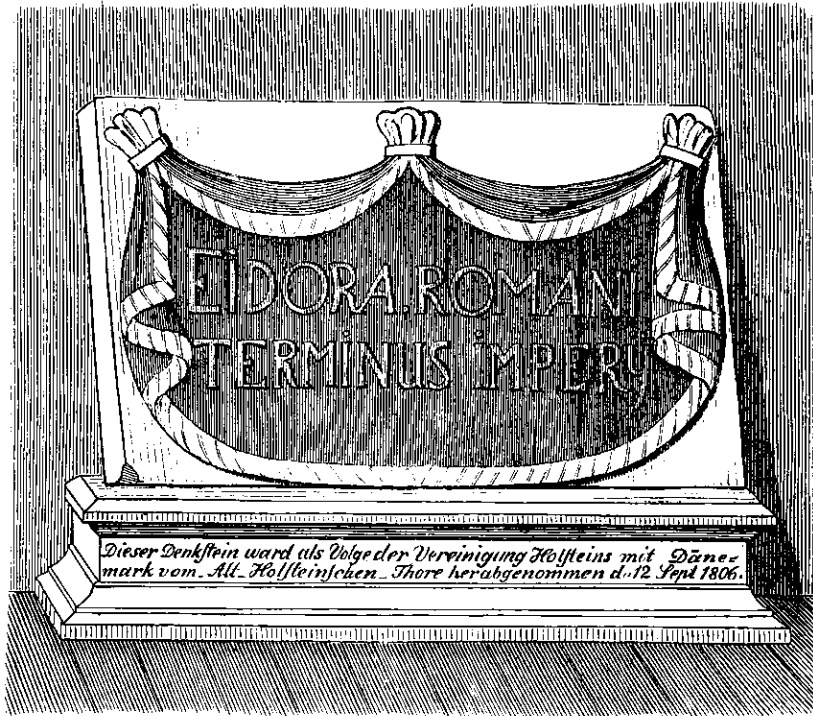
Da Lamartine havde udtalt det Ønske, at see den ungariske Regjering repræsenteret i den franske Republik ved en særegen Minister, blev Grev Ladislaus Teleki den 31te August 1848 sendt til Paris i dette Diemed, hvor han modtoges af Bastide og Cavaignac, medens Republikens Præsident, de

historiske Ret og bekæmpe Bachs System, medens han i Wien dømtes fra Livet in contumaciam, og hans Navn opfløges paa Galgen. Blandt hans journalistiske Arbejder vakte især Flyvebladet: «Le bon droit de la Hongrie» overordentlig stor Opsigt. Hans ædle Personlighed og høihjertede Charakter gjorde ham meget yndet ved Hoffet i Paris, og man paasaaer, at de Frantskes Keiser beærede ham med ualmindelig Tillid. Under Krigen i Italien opholdt han sig i Turin og Genf, og da de af ham nærede Forhaabninger bleve stufede, efterat Freden til Villafranca var slutet, vendte han tilbage til Paris, hvor han traf sig aldeles ud af det politiske Liv.

Det var først, da den forhenværende ungariske Minister Szemere offentliggjorde sit Brev, i hvilket han forsvarede Kundgjørelsen af 20de Octbr., at Teleki atter optraadte med et energisk Svar. To af hans Søstre, Grevinde Emma, bekjendt ved flere Skrifter om de ungariske Forhold, og Grevinde Blanca, der har tilbragt otte Aar af sit Liv i Fængsel for politiske Forførelser, opholdt sig i Dresden, og Teleki begav sig forrige Aar til denne Stad for at ordne nogle Familieanliggender. Da var det, at den sachske Regjering som Østerrigs ydmyge Haandlanger lod ham fængsle og udlevere; men i Samklang med sin Forsonlighedspolitik benaadede Keiseren ham og tillod ham at vende tilbage til Ungarn. Ifølge sit gamle Ord opholdt han sig fra enhver politisk Virksomhed indtil Landdagens Sammenkaldelse. Men nu stillede han sig i Spidsen for yderste Venstre, og det var ikke alene dette Parti, men hele den ungariske Ungdom, der fløede sig om ham med spændt Forventning for at erfare hans Program. Alle haabede om nogle Dage at komme til Kundskab derom; men hans Læber slutte ikke udtale det centrierte Ord, der maaskee efter en blodig Krig for steds vilde have adskilt Ungarn fra Østerrig; han synes i det sidste Øieblik ikke at have haft Kraft nok til at bære

det umaadelige Ansvar og tog sig selv af Dage. Om han har næret Frygt for, at det Keiseren givne Løfte skulde have svækket hans Anseelse blandt hans Landsmænd, hvilket synes at fremgaar af et Brev til Zalacomitæet, hvori han med megen Styrke fremhæver, at Politikens Kampplads stod ham aaben, uden at Rogen kunde forhindre ham i at deeltage i Kampen, og at han lige indtil sit sidste Sul vilde blive sine Grundlæggninger tro, eller om han ikke har haft Tillid til sine egne Kræfter, da det gjaldt om at løse den store Opgave, eller endelig om hans paafaldende Vlegthed, hans nedbrudte Helbred og hans Tausked nogle Dage for den sørgelige Begivenhed foresaldt maae betragtes som Forløbere for en Sindstilstand, der bringer et Menneske til Fortvivlelse og bevæger ham til at lægge Haand paa sig selv, vil sikkert ingenfinde blive opløst; men derimod er det hævet over enhver Tvivl, at der ikke her er Spørgsmaal om et Drab, saaledes som man først var tilbøjelig til at antage, men om et Selvmord. Og dog var det ikke forunderligt, at man antog, at Teleki var myrdet, thi deels er hans Død et saa forfærdeligt Tab for hans Parti, deels kan den blive saa fordeelagtig for Regjeringen i Wien, at man let kan undskyldes, at Befolkningen i sin første Sorg lyttede til Dagtalekens Stemme, især da man ikke kunde gjøre sig fortrolig med den Tanke, at en Mand, der i tolv Aar havde været uslagelig til at holde sig horte fra sit Fædrelands lovgivende Forsamling, skulde bræde sig selv samme Dag, som man med feberagtig Utaalmodighed og de mest grundede Forhaabninger ventede at see ham gjenoptræde paa Kamppladsen. Men hvorledes man end vil betragte dette tragiske Selvmord, over hvilket hele hans Fædreland sørger, saa bliver hans Død et overordentlig smerteligt Tab for Ungarn, til hvis mest fremragende Statsmænd og varmeste Patriotter Ladislaus Teleki hørte.

Hans Begravelse fandt Sted den 10de Mai, ved hvilken et Følge af omtrent 100,000 Mennesker vare tilstede. Først holdtes der en Rigtaale i Museumsalen, derpaa en udenfor Staden af Göttöös, hvorefter Liget blev overgivet til Familien.

Den Rendsborgske Grændsesten.

Frantskes nuværende Keiser, ligeledes anerkjendte ham som Ungarns Repræsentant. Efter den ulykkelige Begivenhed ved Villajos forblev Teleki i Paris, hvor han ved en Mængde Artikler i de fornemste Aviser søgte at forsvare sit Fædrelands

bet umaadelige Ansvar og tog sig selv af Dage. Om han har næret Frygt for, at det Keiseren givne Løfte skulde have svækket hans Anseelse blandt hans Landsmænd, hvilket synes at fremgaar af et Brev til Zalacomitæet, hvori han med

Grev Ladislaus Teleki.

Anders Likhjeb: paa Guldpladsen udenfor Østerport.

Anders Likhjeb.

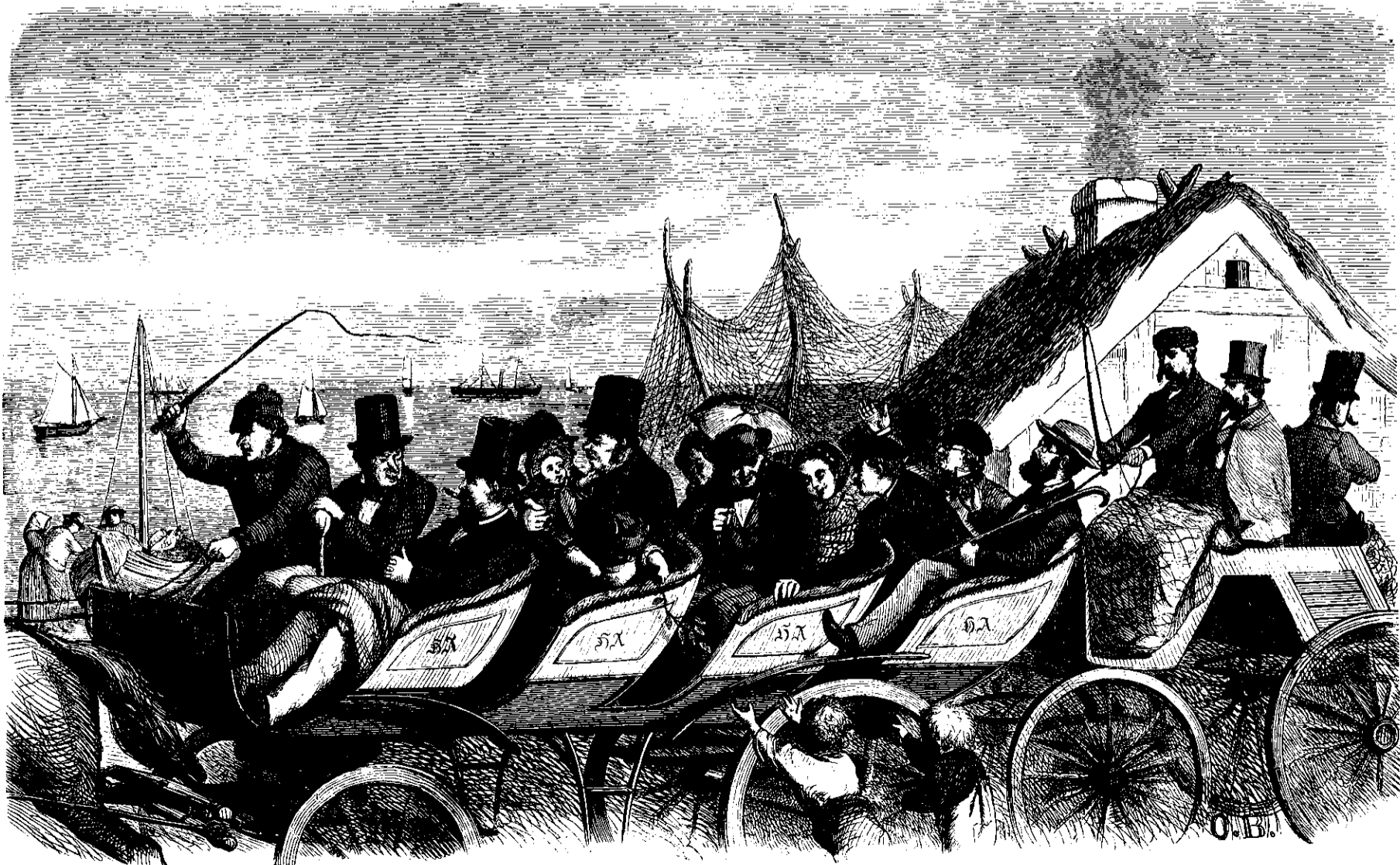
(Fortf.)

„Gud velsigne Dem!“ var det første, jeg sagde, da jeg den følgende Morgen, styret af en vedervægende Søn, blev vækket ved en stærk Rysen i Forbindelse med et Dunk paa Døren, der pludseligt gjorde Ende paa den halvt vaagne og halvt drømmende Tilstand, hvori jeg, ved at betragte mit gamle Kvistkammer — hvis Bægge og Paneel endnu vare betrukne med gamle Landkort og Billeder, der engang

havde prydet et Exemplar af Pontoppidans Atlas — tilbragte en Morgenstund, der var en blandet Livsørelse af mit første Ophold i Kjøbenhavn som ung Mand og mit senere Liv som Mand og Fader, med en stærk Tilfætning af de overordentlige Begivenheder tilføes og tillands, der paa en saa overvældende Maade havde afløst mit stille Liv som Skolelærer i en jydsk Landsby.

Min Søn havde været saa haard og fast, at den i Lieblilket forekom mig at aflutte en svunden Livsørelse, hvori det ikke var mig klart bevidst, om det var Familien

Pingel eller Familien Likhjeb, der var det Virkelige, det Bestaaende, eller om de bestode begge to. Ved at see paa den lille Grydelaffelov, hvor jeg saa lidt i hine Dage havde fundet en Vid Varmt, som Moer Pingel havde sat af til mig, naar jeg træt og forkommet kom hjem fra Christianshavn, hvor jeg informerede hos en Urtekammer for 12 St. Timen, eller naar mit Lide faldt paa den ærværdige gamle Tegning af Christiansborg Slot med Taarne og Karnapper, saa forsvandt den jydsk Leegn i Taagen, som en Frugt af Studenten Anders Likhjeb levende Phantasi; men ved atter

Anders Likhjeb: Paa en Kaperhavn paa Strandveien

